

Terugblik¹

Het Marker Museum leverde in het eerste halfjaar van 2008 maandelijks een vaste bijdrage aan het Witte Weekblad. Het museum bestaat ondertussen 25 jaar en er zijn bijna 80 vrijwilligers actief. Deze actieve mensen en ook andere vrijwilligers kunnen zich de verhalen nog goed herinneren. Elke maand laten we een van hen aan het woord.

Outger Zondervan, geboren op 21 mei 1943 vertelt over de tijd na de aanleg van de Marker dijk, vanaf 1957. Een tijd waarin het eiland Marken ineens een schiereiland werd en er meer mogelijkheden kwamen voor de Markers om werk en inkomen te verwerven. Zelf komt Outger uit het boeren bedrijf en weet hij van de tijd dat er op Marken 17 boeren waren. Nu is er zeggen en schrijven nog maar 1 boer die ook melkvee houdt. In die tijd kon je als boer nog met 12 melkkoeien en ongeveer 15 schapen rond komen, aldus Outger.

Na de voltooiing van de verbinding met het vaste land in 1957, was het nog niet mogelijk om met de auto op Marken te komen. In 't Kruis werd de vast verbinding op de Marker ringdijk aangelegd. Bij de Nesbocht was een hek, waarvan een aantal mensen de sleutel hadden, zoals de dokter, de veearts enzovoort. Outger kan zich dat nog goed herinneren, wanneer hij terugdenkt aan het feit dat veearts de Gier moest worden gewaarschuwd bij het kalveren. 'De veearts reed met zijn auto door tot aan 't Kruis, daar was een kleine parkeerplek op de dijk en ik haalde de veearts op om met de brommer verder het 'eiland' op te gaan.

De aanleg van de weg over de dijk tot in het centrum van Marken, nu de Kruisbaakweg genaamd, heeft nog twee jaar geduurd. In deze jaren was het voor Outger, die toen scholier was op de landbouwschool in Amsterdam Noord, gunstiger wat reistijd betreft om te fietsen dan gebruik te maken van de veerboot. Er was in deze jaren zelfs sprake van een verkeersregeling. Al het verkeer dat van Marken af ging werd geadviseerd vanaf de Havendijk 't Kruis om te nemen en al het verkeer dat naar Marken toe kwam ging 't Kruis om richting de Rozewerf.

Op 11 juli 1959 ging de eerste busdienst in. Op 10 juli was de laatste veerdienst. Eerst werden er meer brommers gekocht door de Markers dan fietsen. Bouwvakkers bijvoorbeeld konden zo verder van huis werken, waar meer kon worden verdiend. Een aantal Marker bouwvakkers werkten voor de gebroeders Visser uit Huizen, die bouwde in Purmerend aan de wijk Overwhere. Al gauw startte de firma Simons en Ton in de Lunchroom, een café op Buurt III, een brommer- en fietsenhandel. Kees Springer (de laatste is een oud Marker die in Edam woonde en nog steeds) vertelt: 'In die tijd ging ik eerst nog samen met Jasper Simons elke zaterdag op een jama-motor naar Marken, met de onderdelen om mijn nek'. De meeste brommers die hij verkocht waren de Zundapp en de Kreydler. Later had Piet Peetoom uit Monnickendam een dependance in de bushalte op het parkeerterrein, waar hij ook brommers verkocht en repareerde.

De weg binnen Marken is aangelegd over de kanaalpercelen, grond die de Gemeente in beheer had, maar eigendom was van Staatsdomeinen. Ooit waren deze stukken land aangekocht om een groot kanaal dwars door Marken heen te graven. Het voordeel van dit stuk grond was dat er maar weinig boeren land moesten verruilen met de gemeente. Dit gold onder andere voor Kees Zondervan met zijn weilanden de Strans en de Einsterwei en voor Muus Stoker.

De verhalen over dat het toerisme door de komst van de dijk en de weg af zou nemen of dat de voormalig eilanders nu niet meer zo geïsoleerd zouden leven wijst Outger van de hand. 'Gereisd werd er altijd wel, de Markers kwamen overal, maar de mensen kregen wel meer mogelijkheden tot hun beschikking en gingen een makkelijker leven tegemoet.

---

¹ Eerder verschenen in het Witte Weekblad in januari 2008